

MAGISTRÁT HLAVNÉHO MESTA SLOVENSKEJ REPUBLIKY BRATISLAVY

Materiál na rokovanie
Mestského zastupiteľstva
hlavného mesta SR Bratislavy
dňa 26.3. 2015

Informácia o aktuálnom stave výstavby podzemných garáží a ochrany archeologických nálezov na severnej terase Bratislavského hradu

Predkladateľ:

JUDr. Ivo N e s r o v n a l, v. r.
primátor

Zodpovedný:

MUDr. Iveta P l š e k o v á, v. r.
námestníčka primátora

Ing. arch. Ingrid K o n r á d, v. r.
hlavná architektka

Spracovateľ:

MUDr. Iveta P l š e k o v á, v. r.
námestníčka primátora

Ing. arch. Ingrid K o n r á d, v. r.
hlavná architektka

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Dôvodová správa
3. Stanovisko Hlavnej architektky hlavného mesta SR Bratislavy
4. Uznesenie MsZ č. 43/2015 zo dňa 26.2.2015

marec 2015

Kód uzn.: 10.4.4
1.5.2

Návrh uznesenia

Mestské zastupiteľstvo po prerokovaní materiálu

berie na vedomie

Informáciu o aktuálnom stave výstavby podzemných garáží a ochrany archeologických nálezov na severnej terase Bratislavského hradu.

Dôvodová správa

Na základe uznesenia č.43/2015 časť B body 1, 2, 3, zo dňa 26.2.2015 Mestského zastupiteľstva hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy predkladáme tento informačný materiál:

1.

Dňa 10.3.2015 pod číslom MAGS NAMP 38472/2015-45011, bol ministrovi kultúry SR Marekovi Maďaričovi odoslaný list námestníčky primátora Ivety Plšekovej, v ktorom sme požiadali o stretnutie k téme prestavby Bratislavského hradu. Rokovanie sa uskutoční na Ministerstve kultúry na úrovni generálneho riaditeľa sekcie kultúrneho dedičstva Pavla Šimuniča dňa 24.3.2015.

Hlavné mesto permanentne komunikuje s NR SR o situácii na Bratislavskom hrade v súvislosti s výstavbou garáží, obnovou barokovej záhrady a prezentáciou archeologických nálezov z antického obdobia.

2.

Národná rada SR uskutočnila v pondelok 16.3.2015 k téme prestavby Bratislavského hradu odborné stretnutie archeológov. Nasleduje správa z rokovania:

SPRÁVA

z rokovania o ochrane a prezentácii archeologických nálezov Keltsko-rímskej architektúry, ktoré boli objavené pri archeologickom výskume v rokoch 2008 -2014 v areáli Bratislavského hradu.

Záveru po obhliadke a záverečnej diskusii sú nasledovné:

1. Archeologické vykopávky, vrátane metodológie, bolo vykonané v súlade s používanými štandardami zisťovania. Dokumentácia a všetky dáta sú pripravené výborne, rovnako ako návrh na ochranu archeologických nálezov.
2. Všetky významné archeologické nálezy sú správne ochránené. Pre účel získania informácie o spôsobe živote v minulosti, v tejto oblasti boli však mladšie vrstvy pri výkopových prácach zničené.
3. Plánované symbióza - barokové stavby v kombinácii s prezentáciou keltsko-rímskej architektúry je ideálny spôsob, ako prezentovať život v rôznych obdobiach v oblasti Bratislavského hradu
4. Prezentácia archeologických nálezov:
 - 4.1 V krytej časti stavby pod nádvorím** (už vykonané)
Odporúčania - robiť platformy/ kroky, inštalovať zrkadlá pre lepšiu vizualizáciu kamenných blokov chodníkov a obnovu začať čo najskôr.
 - 4.2 Pod gaštanmi** - žiadne špeciálne odporúčania.

4.3 V zimnej jazdiarni

Odporúčania - pôvodné nálezy predstaviť v priestore s nastaviteľnou podlahou.

4.4 Nálezy pri severozápadnej veži -prezentácia schválená úradom stierkovaním a zobrazenie objektu na povrchu bolo v minulosti, a je stále štandardnou metódou.

Odporúčania - zásyp použiť iba ako ochranu a potom prezentovať pôvodné nálezy.

4.5 Cieľom odporúčaných riešení je pripraviť v areáli Bratislavského hradu "keltskú trasu", čo do budúcnosti zvýši rozvojový potenciál územia.

5. Výstavba podzemných stavieb na parkovanie a technológie nemá žiadny negatívny vplyv na archeologické nálezy a nie je v žiadnom rozpore s celou koncepciou prezentácie kultúry a pamiatok v tejto oblasti.

Bratislava, 16. Marec 2015

Prof. dr. Bojan Djurić

Mgr. Balázs Komoróczy, Ph.D.

Dr. Heinrich Zabehlicky

Následne v utorok 17.3.2015 sa uskutočnilo stretnutie expertnej komisie za účasti odborníkov, ktorých nominovali zástupcovia skupiny SOS Bratislavský hrad. Za mesto boli v expertnej komisii zástupcovia mestskej organizácie MUOP- Margaréta Musilová a Branislav Resutík, archeológovia, ktorí sa zúčastňovali archeologického výskumu.

Výsledky komisie:

1. Dôsledné zabezpečenie ochrany pamiatok na stavbe- oplotením každej z pamiatok zamedzenie prístupu strojov a ľudí do priestorov zásypov pamiatok.

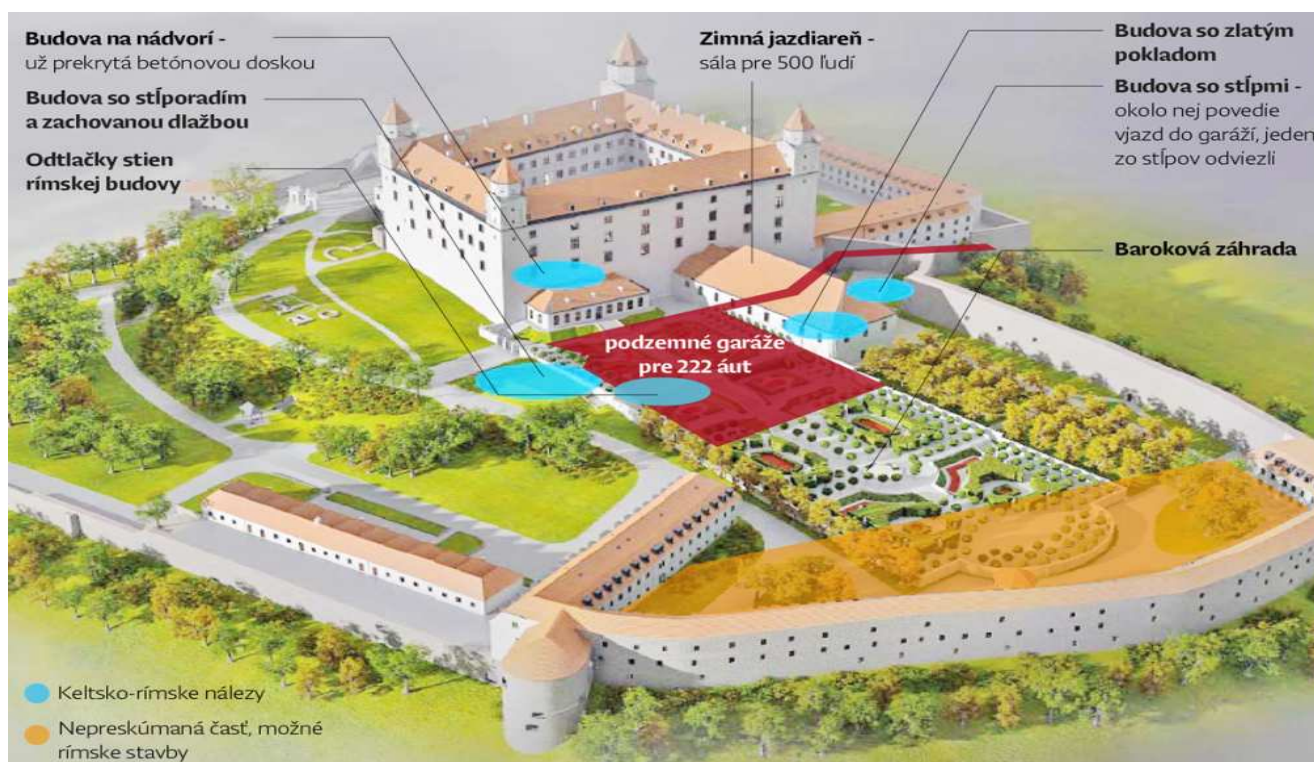
2. Zákaz skladovania stavebných materiálov na násypoch zakonzervovaných pamiatok pod násypmi.

To všetko s termínom ihneď.

3. Urýchlené a dôsledné spracovanie reštaurátorskej štúdie a konzervácia pamiatok - termín ihneď.

4. Prezentácia VŠETKÝCH keltsko - rímskych pamiatok IN SITU, čo znamená, že žiadna z nich nezostane zasypaná a všetky budú prezentované verejnosti! Na základe toho komisia poverila Ing. Masára architektonickým spracovaním návrhov pre prezentáciu každej z pamiatok.

Takto má vyzerať severná terasa Hradu po prestavbe.

Geológ Ján Madaras urobil náskres stavieb a nálezov.

Predseda parlamentu prvý krát pripustil, že podzemné garáže nemusia využívať iba na parkovanie áut. K tejto téme sa ešte majú experti zísť.

Bratislava sama pripravuje prezentáciu archeologických nálezov:

Hlavné mesto poverilo MUOP, aby pripravil výstavu archeologických nálezov získaných počas archeologického výskumu v rokoch 2008-2014 na Bratislavskom hrade. Výstava je v jazykovej mutácii, aby mohla slúžiť na prezentáciu Bratislavy domácim aj zahraničným turistom. Bude otvorená v priestoroch Archy(marec 2015) a neskôr bude prostredníctvom BTB využívaná aj na prezentáciu Bratislavy na veľtrhoch a výstavách cestovného ruchu v zahraničí. Prezentácia výstavy je už teraz zabezpečená prostredníctvom BTB napr. v rakúskych médiách.

Stanovisko hlavnej architektky Hl. m. SR Bratislavy k možnostiam alternatívneho využitia výstavby podzemných garáží na severnej terase Národnej kultúrnej pamiatky - Bratislavský hrad

Na základe uznesenia č. 43/2015 časť B bod 2 zo dňa 26. 2. 2015.

Vývoj projektu výstavba podzemných garáží na severnej terase Národnej kultúrnej pamiatky - Bratislavský hrad siaha do roku 2006 a je veľmi komplexný. Do dnešného dňa som absolvovala rad stretnutí ako aj obhliadku zrekonštruovaných pivničných priestorov Bratislavského hradu. Postupne som sa oboznámila s vývojom a súčasným stavom projektu.

Zámer výstavby podzemných objektov bol ako koncept bol verejne prezentovaný v roku 2008 v Hudobnej sieni Bratislavského Hradu, kde boli prezentované:

- podzemná príjazdová komunikácia - prístup cez podzemnú komunikáciu nadväzujúcu na súčasný vjazd do garáží na západnej terase,
- technické priestory Bratislavského hradu súvisiace aj s vybudovaním nákladného výťahu v severovýchodnej veži,
- podzemné garáže.

Prezentácia národnej kultúrnej pamiatky

Podstatné je, že hradný areál sa na základe celkového zámeru má do budúcnosti prezentovať tzv. tereziánskou vrstvou, pretože v tomto období dosiahol hrad najväčšieho rozmachu. V tomto duchu prebehla realizácia objektov a podzemnej garáže na Západnej terase, rekonštrukcia Hradného paláca a aj z toho dôvodu sa prišlo k realizácii repliky Zimnej jazdiarne a barokovej záhrady, pod ktoré sa umiestnili podzemné objekty technického podlažia a podzemnej garáže.

Zasadnutia expertnej skupiny tzv. odborného grémia

V marci 2015 sa uskutočnili významné stretnutia, ktoré sa zaoberali jednak ochranou a prezentáciou významných archeologických nálezov, ako aj možným alternatívnym využitím objektu plánovanej garáže.

- 16. marec 2015 - zasadnutie expertnej skupiny za účasti zahraničných odborníkov – závery vid' príloha.
- 17. marec 2015 - tzv. odborné grémium, zápis vid' príloha. Téma možných alternatív využitia podzemnej garáže ešte nebola odborným grémiom odprezentovaná.

Výsledkom týchto stretnutí bolo jasné stanovisko odborníkov archeológov ku prezentácii keltsko-rímskych nálezov. Z hľadiska verejného záujmu je nevyhnutné do dôsledkov akceptovať závery expertnej skupiny a projekt v tomto duchu prepracovať. Podľa názoru odborníkov je potrebné využiť všetky moderné možnosti prezentácie takéhoto typu pamiatok a nálezov „in situ“ (na mieste) a keltsko-rímsku vrstvu prezentovať ako neoddeliteľnú súčasť histórie areálu Bratislavského hradu tzv. „keltskou trasou“. Z toho dôvodu je dôležité:

- fyzické prepojenie prezentovaných nálezov podľa možnosti ako jednej súvislej vrstvy,

- ich sprístupnenie z terénu, z tzv. „tereziánskej vrstvy“ urobiť viditeľným a z hľadiska priestorovo veľkorysým riešením dobre prístupným a prechodným pre väčšie skupiny návštevníkov,
- veľkorysá prezentácia prístupu z terénu, označenie vstupu, dostatočne veľký priestor v predpolí vstupu ku „Keltskej trase“ a pod.
- z hľadiska sprístupnenia „Keltskej trasy“ zohľadniť ďalšie dnes už známe neodkryté lokality možných/predpokladaných nálezov a dopracovať definitívny koncept celkovej prezentácie, trás, architektonické riešenia a v tomto kontexte aj doriešenie verejných priestorov areálu Bratislavského hradu,
- časový harmonogram jej postupnej prezentácie do budúcnosti,
- v neposlednom rade riešiť, kto bude v budúcnosti tzv. „Keltskú cestu“ spravovať, keďže bude voľne sprístupnená (nebude sa vyberať vstupné). V odborných kruhoch sa hovorí o požiadavke tzv. Správy hradu tak, ako je to pri iných hradoch na Slovensku.

Alternatívne využitie stavby vzhľadom na pokročilý projekt a jeho realizáciu je z hľadiska Historického múzea SNM problematické a ani sa v minulosti nediskutovalo. Projektový zámer bol predstavený už v roku 2006, kedy sa ešte hovorilo aj o parkovacom dome pre autobusy, od čoho sa ale z hľadiska nemožnosti technického riešenia upustilo.

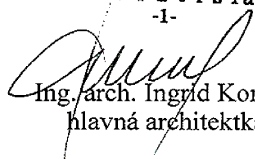
Historické múzeum SNM v súčasnosti zaberá 82% priestorov Bratislavského hradu. Medzi nimi sú aj priestory podkrovia, kde je už vyhotovený projekt tzv. otvorených depozitov. V súčasnosti je ako dočasný depozitár počas prestavby hradu užívaný nevhodný priestor bývalej kotolne pod Leopoldovým nádvorím a pripravené je tzv. lapidárium v suteréne pod čestným nádvorím. Historické múzeum SNM nie je naklonené realizovať depozity v podzemnej stavbe, už aj z hľadiska sprístupnenia garáže z terénu, technického zabezpečenia - v súčasnosti realizovaný projekt technického podlažia by nezabezpečil náročnú prevádzku takýchto depozitov. Celkové sprístupnenie podzemných garáží z terénu je minimalizované so zámerom nezaťažovať priestor na teréne týmito časťami stavby a zodpovedá požiadavkám stavieb typu parkovací dom.

Z hľadiska prevádzky hradu z pohľadu Historického múzea SNM je dôležité:

- situovanie nákladného výtahu v severovýchodnej veži,
- realizácia technického zázemia Bratislavského hradu,
- dopravný prístup k technickému zázemiu a k výtahu možný malou dodávkou, ktorou vedú zabezpečiť 98% prevádzky múzea,
- sprístupnenie pamiatky narastajúcemu počtu návštevníkov – dnes ca. 110.000 ročne, do piatich rokov sa počíta s nárastom až na 200.000 návštevníkov,
- optimálne doriešenie autobusovej dopravy pred areálom hradu.

Architekt projektu Ivan Masár bol poverený zapracovať závery odborných grémií, z toho dôvodu záverečné stanovisko HA môže byť k zmene projektu, ktorá sa bude týkať prezentácie nálezov tzv. „Keltskej cesty“.

Hlavné mesto SR Bratislava
Hlavná architektka
Primaciálne nám. č.1
814 99 Bratislava
-1-

Ing. arch. Ingrid Konrad
hlavná architektka

Uznesenie č. 43/2015

zo dňa 26.02.2015

Mestské zastupiteľstvo po prerokovaní materiálu

A. schvaľuje

postup angažovanosti hlavného mesta SR Bratislavy pri riešení situácie ohľadom výstavby podzemných garáží na severnej terase Národnej kultúrnej pamiatky Bratislavského hradu.

B. žiada

primátora hlavného mesta SR Bratislavy,

1. aby oslovil ministra kultúry SR Mareka Maďariča so žiadosťou o osobnú angažovanosť pri zmene prístupu ku stavebným aktivitám na severnej terase Bratislavského hradu vo vzťahu k archeologickým nálezom a angažovanosť pri zastavení stavby až do výsledkov jej šetrenia a následného rozhodnutia.

T: 12.3.2015

2. aby predložil Mestskému zastupiteľstvu hlavného mesta SR Bratislavy stanovisko hlavnej architektky hlavného mesta SR Bratislavy k možnostiam alternatívneho využitia stavby, v spolupráci s autormi projektu a Slovenským národným múzeom, s prihliadnutím na požiadavky angažovanej verejnosti a na výsledky šetrenia.

T: 26.3.2015

3. aby začal rokovania s NR SR o koncepte využitia areálu Bratislavského hradu, s ohľadom na význam tohto miesta a archeologických nálezov v prospech Bratislavčanov, aj návštevníkov.

T: 26.3.2015

- - -